

devesinin yanında durdu ve dizini koydu. Safiyye de deveye binmek için Rasûlullah (sav)'in dizine ayağını koydu.”

Üzüldüğü zaman onun hatırasını tatlılaştırırdı. Safiyye (ranha) Rasûlullah (sav) ile birlikte yolcuğa çıktı. O gün onun günü idi. Ancak yolculukta yavaş kaldı. Bunun üzerine Rasûlullah (sav) ağlamakta olduğu halde onu karşıladığında şöyle diyordu: Beni yavaş bir deveye bindirdin. Bunun üzerine Rasûlullah (sav) elleriyle gözyaşlarını siliyor ve onu sakinleştiriyordu.

Onun hanımlarına karşı şefkati son derece ileri düzeyde idi. Nitekim hanımlarını taşıyan develere öncülük eden kimseyi bu konuda uyarmıştır. Enes (ra)'dan: *كَانَ فِي سَفَرٍ وَكَانَ غَلَامٌ يَجِدُو بِهِ يُقَالُ لَهُ أُنْجَشَةُ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ زُوَيْدَكَ يَا أُنْجَشَةُ سَوْفَكَ بِالْفَوَارِيرِ* “*Rasûlullah sav bir yolculukta idi Enceşe adındaki kölesi müminlerin annesi ve Ümmü Süleym'in de içinde bulunduğu develeri hızlı bir şekilde sevk ediyordu. Bunun üzerine Nebi sav ona: يَا أُنْجَشَةُ سَوْفَكَ بِالْفَوَارِيرِ Yavaş ol ey Enceşe. Sen narinleri (hanımları) sevk ediyorsun.*”

Geceleyin ailesinin yanına girdiği zaman onlara selam verir, uyuyanı uyandırmaz, uyanık olanı dinlerdi. Yolculuktan dönüşünde adamın beklenmedik bir anda hanımının yanına varmasından hoşlanmazdı. Bilakis bir başkası aracılığıyla haber ulaştırmasını isterdi.

Rasûlullah (sav) hanımlarıyla şakalaşmayı ve onları eğlendirmeyi unutmazdı. Rasûlullah sav hakkındaki bir soruya Aîşe (ranha) şöyle cevap verdi: “*Tebessüm ederek ve gülerek girerdi.*” Mescitteki Habeşlilerin mızrakla nasıl oynadıklarını seyretmesi için Âîşe (ranha)'yı çağırmişti. Âîşe şöyle diyor: “*Nebi (sav) bir gürültü ve çocuk sesleri duydu. Hemen kalkıp baktığında Habeşlilerin oynadıklarını çocukların da etrafında onları seyrettiklerini gördü. Bunun üzerine: Ey Âîşe gel ve bak, dedi.*” Âîşe geldi ve çenesini Rasûlullah'ın omuzuna koydu. Başı ile omuzu arasından oynayanları seyretmeye başladı. Bir müddet sonra ona: “*Doymadın mı? Doymadın mı? Âîşe (ranha) dedi ki: Nebi (sav) katındaki yerimi görmek için ona, hayır diye cevap verir oldum.*” Rasûlullah (sav) Âîşe (ranha) ile yarış yapar ve onun kendisini geçmesini isterdi. Bir başka sefer de onunla yarışıp onu geçmiş ve sonra da, “*İşte bu sana yeter*”, demiştir.

Âîşe (ranha)'dan: *Rasûlullah (sav) bana şöyle dedi: مِنْ قَالَتْ: فَقُلْتُ: مَنْ قَالَ: إِذَا كُنْتُ عَلَيَّ غَضَبِي، وَإِذَا كُنْتُ عَلَيَّ رَاضِيَةً، وَإِذَا كُنْتُ عَلَيَّ غَضَبِي، فَإِنَّكَ تَقُولِينَ: لَا وَرَبِّ مُحَمَّدٍ، وَإِذَا كُنْتُ عَلَيَّ غَضَبِي قُلْتُ: لَا وَرَبِّ إِبْرَاهِيمَ، قَالَتْ: قُلْتُ: أَجَلٌ. أَي هَذَا أَيْنَ تَعْرِفُ ذَلِكَ؟ فَقَالَ: أَمَّا إِذَا كُنْتُ عَلَيَّ رَاضِيَةً فَإِنَّكَ تَقُولِينَ: لَا وَرَبِّ مُحَمَّدٍ، وَإِذَا كُنْتُ عَلَيَّ غَضَبِي قُلْتُ: لَا وَرَبِّ إِبْرَاهِيمَ، قَالَتْ: قُلْتُ: أَجَلٌ. أَي هَذَا* **Benden razı olduğunda da bana kızgın olduğunda da bilirdim.** *Âîşe dedi ki: Dedim ki: Sen bunu nereden biliyordun? Buyurdu ki: Benden razı olduğun zaman sen; hayır Muhammed'in rabbi hakkı için dersin. Bana kızgın olduğunda ise; hayır, İbrahim'in Rabbi hakkı için dersin. Âîşe dedi ki: Dedim ki: Evet, bu doğrudur. Allah'a yemin olsun ki ey Allah'ın Rasûlü. İsmi dışında ben seni asla terk etmedim.”*

Bir gün Rasûlullah (sav) Âîşe (ranha)'ya kızdı ve ona: *Aramızda Ebu Ubeyde'nin hüküm vermesini ister misin? Dedi. Dedim ki: Hayır, bu adam kesinlikle senin aleyhine hüküm vermez. Peki, Ömer'in hüküm vermesini ister misin? Dedim ki: Hayır, ben Ömer'den korkarım. Buyurdu ki: Ebu Bekir'in hüküm vermesine razı olur musun? Dedim ki: Evet. Ebu Bekir geldi ve Rasûlullah (sav) aralarında hüküm vermesini istedi. Bunun üzerine Ebu Bekir dehşete kapıldı ve dedi ki: Ben mi ey Allah'ın Rasûlü? Daha sonra Rasûlullah (sav) aralarındaki ihtilaf konusunu anlatmaya başlayınca Âîşe sözünü keserek: Ey Allah'ın Rasûlü hak olanı söyle dedi. Bunun üzerine Ebu Bekir “O hakkın dışında hiçbir şey söyler mi?” diye kızdı, yüzüne tokat vurdu ve burnu kanadı. Bu durum Rasûlullah'ın hoşuna gitmedi ve buyurdu ki: “*Yâ Ebabekir! Biz seni bunun için çağırmadık ve böyle bir şeyi de senden istemedik.*” diyerek hoşnutsuzluğunu belirtti. Kalktı O'nun yüzündeki ve elbisesindeki kanı eliyle yıkadı.*

Bir hanımı kızdığı zaman elini onun omuzuna koyar ve: Allah'ım. “*Onun günahını başıyla ve kalbindeki öfkeyi gider. Onu fitneden koru,*” derdi. Rasûl (sav), tertemiz eliyle onların hiçbirisine vurmamıştır. Âîşe (ranha) şöyle dedi: “*Rasûlullah (sav) eliyle hiçbir kadınına da hizmetçisine de asla vurmamıştır.*”

Aynı şekilde sahabe ve selef evlilik hayatının görülüp gözetilmesi, ıslahı meselesinde övgü dolu bir geçmişe sahiptirler. İşte Ömer b. Hattab (ra), *bir gün hanımına öfkelenmiş hanımı da ona karşılık verince Ömer onun bu tavrından hoşlanmamıştı. Bunun üzerine hanımı ona: Neden benim sana*

karşılık vermemden hoşlanmıyorsun. Allah'a yemin olsun ki Nebi (sav)'in hanımları ona karşılık veriyorlar ve onlardan birisi onu geceye kadar yalnız bırakıyor. Bunun üzerine Ömer bu hususla ilgili olarak kızı Hafsa'ya ziyarete giderek şöyle dedi: Ey Hafsa. Sizlerden birisi Rasûlullah (sav)'i öfkelenendiriyor ve geceye kadar öfkeli kalmasına neden mi oluyor? Yani onun yanında olmayan bir şeyi harcamasını istediğin zaman belki de öfkelenmiş ve geceye kadar da konuşmamıştır. Hafsa dedi ki: Evet, bu böyle oluyor. Dedim ki: Şüphesiz ki sen zarar etmiş ve perişan olmuştundur. Rasûlullah (sav)'in öfkelenmesi nedeniyle Allah'ın öfkelenmeyeceğinden ve helak olmayacağından emin mi oldun?

Yine karı koca arasındaki işlerin düzeltilmesinde Rasûlullah (sav)'in büyük gayretleri vardı. Ali (ra) ile hanımı ve Rasûlullah'ın kızı Fatıma (ranha) arasında olduğu gibi. Onlar yeryüzünün en değerli kocalarından ve hanımlarından idiler. Bunlardan birisi Nebinin kızı ve cennet ehli kadınlarının efendisidir. Diğerleri ise amcasının oğlu, raşid halifelerin dördüncüsü, cennet ehli gençlerin efendisi Hasan ve Hüseyin'in babasıdır. Buna rağmen onların hayatı birtakım sorunlardan uzak mıydı? Hayır, asla böyle değildi. Buhârî'nin Sehl b. Sa'd'dan rivayeti şöyledir: Dedi ki: "Rasûlullah (sav) kızı Fatıma'nın evine geldi ve Ali'yi evde bulamadı. Zira kaylule vakti olan bu saatte onun evde bulunması gerekirdi. Kocanın o saatte evde bulunmaması hoş olmayan bir şeyin yaşandığını göstermekteydi. Bu nedenle Nebi (sav) ona: *Kocan nerede? demedi: "Amcanın oğlu nerede?" Dedi. Çünkü hoş olmayan bir şeyler yaşandığını hissetmiş, kalplerinin birbirine ısınması için Fatıma ile kocası arasında yakınlığa dikkatini çekmek istemişti. Çözüme başlangıç yapmak için yakınına, kocasına, amcasının oğluna iltifat etmekle başlamıştır. Bu soru karşısında Fatıma şöyle dedi: Onunla benim aramda bir şeyler yaşandı, bana kızdı çıktı ve yanımda kaylule yapmadı."* Peki, Nebi (sav) kocası hakkında ne yaptı? Kızını alıp evine mi götürdü? Başını alıp gittiye bize gelir ve özür diler, kızımıza karşı yanlış yaptı mı dedi? Kocasının izni olmadan kızını mı aldı? Olumsuz bir tavır mı takınıp: Aralarında olanlar olmuş mu dedi? Hayır, bunların hiçbirisini yapmadı. Ancak işi önemsemi ve düzeltmeye çalıştı. Kızını evlendirdikten sonra dahi kızın babasının üzerinde bir takım sorumlulukları bulunduğuna dair kendisinden sonraki babalara değerli bir ders vererek kızlarının maslahatı için çalışması gerektiğini öğretti. "Onun nerede olduğunu soruşturduğunda mescitte uyur halde olduğunu öğrendi." Bunun üzerine beşerin Efendisi Fatıma (ranha)'nın kocasının gönlünü almak için bizzat kendisi mescide geldi. *Bu esnada Ali (ra) uzanmış yatıyordu. Üzerindeki örtü düşmüş ve vücuduna toprak bulanmıştı. Allah Rasûlü onun üzerindeki toprakları silmeye başladı. Sadece bu silme olayının bile birçok anlamı ve büyük etkileri vardır. Ona şöyle dedi: "Kalk toprağın babası. Kalk toprağın babası. Bu künye Ali (ra) için en sevimli künye oldu. Böylelikle onun ile Fatıma arasındaki durumu düzeltti.*

Aynı şekilde sevgili Peygamberimiz (sav), hizmetçi hususunda şikâyetçi olan Fatıma (ranha)' ile Ali (ra) arasında hüküm vermiştir. İbnü Habîb el-Vadîhâ'da şöyle diyor: "Nebi (sav) Fatıma hakkında gizli hizmet yani ev işleri, Ali hakkında da açık hizmet hakkında hüküm verdi." Daha sonra İbnü Habîb şöyle diyor: Gizli olan hizmet, hamur yoğurmak, yemek pişirmek, yatak, temizlik, su temin etmek gibi ev işlerinin tümünü demektir.

Zaman zaman fazilet ehlinde zaman zaman da fertler ve aileler arasında meydana gelen birtakım hususlar insan tabiatından olan hususlardır. Ancak bizimle sahabe arasındaki fark şudur. Onlar nezdindeki sorunlar hızlı bir şekilde çözüme kavuşuyor ve ortadan kalkıyordu. İnat, kibir ve uzun süre uzaklaşma gibi hususlar onlarda yoktu. Bugün ise bu türden sıkıntılar meydana geliyor, çözüm olmadan sorun devam ediyor. Mahkemeler, ortaya dökülen şeyler, haberler ve ağızlara pelesenk olan namuslar toplumda kötü olan hususları göstermektedir.

Nebi (sav), hayatı itibariyle tarihte en faziletli koca örnekleriyle doludur. İşlerinin çokluğu ve meşguliyeti, üzerindeki sorumluluğu bakımından hanımlarına haklarını vermesine engel olmamıştır. Oysa o bir taraftan devlet başkanı, davet tebliğcisi, ordu komutanı ve insanların öğreticisi idi. Ancak bu işlerin tümü, günümüz Müslümanlarının birçoğunun halinde olduğu gibi, işlerinin çokluğu ve sayısız gerekçelere bağlı olarak hanımlarının haklarının zayi edilmesine ve kendileri ile hanımları arasında bir soruna neden olmuyordu.

Nebi (sav) hem erkeklerin hem de hanımların müşterek hakları hakkında hatırlatmalarda bulunmayı alışkanlık haline getirmişti. Husayn b. Muhsan (ra)'dan rivayete göre "halası, bir ihtiyacı nedeniyle Nebi (sav)'e gelmişti. Nebi sav ihtiyaçlarını sağladıktan sonra ona: **Senin kocan var mı? Diye sorunca o: Evet, dedi. Bunun üzerine ona: Ona nasıl davranmaktasın? Deyince o: Çaresiz**

kalmadıkça onun isteklerini yerine getiriyorum. Buyurdu ki: **Onun yanındaki konumuna iyi bak. Çünkü kocan senin hem cennetin hem de ateşindir.**” Nebi (sav)’in “**kocan senin hem cennetin hem de ateşindir**” sözü kocaya ait hakkın büyüklüğüne delalet eder. Onu razı etmekle cennete girersin. Kimi zaman da onu öfkeliendirmen cehenneme girmene neden olur.

Ümmü Derda (ranha) kıssasına değinmek istiyoruz: Bu kadın Ebu’d Derda (ra)’ın kendi nefsi için fazlasıyla ibadetle meşgul olup hanımının hakkını ihmal eden kocası hakkında Selman (ra)’a veciz ifadelerle bir şeyler söylemiştir. Bu nedenle de Selman, (Ebu Derdâ ile Selman, hicret sonrasında Rasûlullah (sav)’in kardeş yaptığı kimselerdendi) üzerinde var olan tüm hak ve yükümlülükler hususunda; Allah’ın hakkını, kendi hakkını ve halini en veciz bir şekilde ifade eden hanımının hakkı hususunda ona uyarılarda bulunmuştur. Zira Ebu Derdâ (ra)’ın hanımı Selman (ra)’a şöyle demişti: *Kardeşin Ebu Derdâ’nın dünyaya (bir eşe) ihtiyacı kalmadı ki.* Oysa Selman’ın söylediklerini Rasûlullah (sav) de şu sözle tasdik etmiştir: **إِنَّ لِرَبِّكَ عَلَيْكَ حَقًّا، وَلِنَفْسِكَ عَلَيْكَ حَقًّا، وَلَا هَلِكَ عَلَيْكَ حَقًّا، فَأَعْطِ كُلَّ ذِي حَقٍّ حَقَّهُ** **“Rabbinin üzerinde hakkı vardır. Nefsinin üzerinde hakkı vardır. Ailenin senin üzerinde hakkı vardır. Hak sahibi olan herkese hakkını ver.”** Bu söz, hem Ümmü Derdâ hem de ondan sonra gelen her kadın için büyük bir zafer oldu. Her bir kadının gözetilmesi, saygı gösterilmesi ve takdir edilmesi gereken hakları vardır. Kocanın bunları ihmal etmesi bir sorumluluğu gerektirir. Rasûlullah sav şöyle buyurmuştur: **مَنْ سَقَى امْرَأَتَهُ الْمَاءَ أُجِرَ** **“Her kim hanımına su içirirse sevaplandırılır.”** İrbâd dedi ki: Hanımına su içirdim. Sonra da bu durumu Rasûlullah’a bildirdim. Rasûlullah (sav) de kadın ile erkeğin arasını sevgi bağı ile bağlamak için bu işe teşvikte bulundu. Böylelikle kocanın bu sevgisini açık etmesini, hanımının kalbini kazanmasını, mutlu ve sevinçli bir atmosferde yaşamasını istemiştir.

Sevgi ve kalbin kazanılması için Rasulün (sav) adet edindiği şey sadece su içirmek değildir. Sa’d b. Ebi Vakkas (ra)’ın Rasûlullah (sav)’den rivayetini dinleyelim. Dedi ki: **إِنَّكَ لَنْ تُنْفِقَ نَفَقَةً تَبْتَغِي بِهَا وَجْهَ اللَّهِ إِلَّا أُجِرْتَ** **“Şüphesiz sen, Allah rızasını arayarak yapacağın her bir harcamadan dolayı muhakkak ecre nail olacaksın, hatta eşinin ağzına verdiği lokmaya kadar.”** Yemek sofrasında bulunan karı kocadan birinin diğerini yemek yedirdiğindeki mutluluğu bir düşün.

İlişkilerin güzelleştirilmesi için gayret göstermekte, ıslah meselesinde önemli vesilelerden birisi de sabrı tavsiye etmektir. Tıpkı Ebu Bekir (ra)’ın kızı Esmâ’ya tavsiyesinde olduğu gibi. Esmâ’ın **لَا يَفْرُقُ** **“Bir Mü’min bir Mü’mineye buğz etmesin; (çünkü) onun bir huyunu beğenmezse başka bir huyunu beğenir.”** Müslim rivayet etti.

Marufa göre muâşeretle bulunmak ondan sadece eziyeti uzaklaştırmak değildir. Tam tersine eziyet ihtimallerini de uzaklaştırmaktır. Öfkeliendiğinde de akli başından gittiğinde de ona karşı yumuşak davranmaktır. Aynı şekilde duygularını takdir etmek ve onda var olan kıskançlığı dikkate almaktır. Erkeğin karısına karşı sabırlı olması cennet kapılarından bir kapıdır. Bu hususla ilgili olarak Rasûlullah (sav) de bizim için en güzel örnek vardır. Enes b. Malik (ra)’dan. **“Nebi sav hanımlarından birisinin yanında iken müminlerin annelerinden birisi bir çanak içerisinde ona yemek gönderdi. Nebi (sav)’in yanında bulunduğu hanımı hizmetçinin eline vurdu. Yemek tası yere düştü ve parçalandı. Nebi (sav) tasın parçalarını ardından da tasın içinde bulunan yiyeceği toplayarak şöyle dedi: Anneniz kışkandı. Ardından da yanında bulunduğu hanımının hücrelerinde bulunan bir başka çanağı getirinceye kadar hizmetçiyi bekletti ve kırılan çanağın yerine sağlam çanağı verdi. Kırıkları da çanağın kırıldığı hücrede bıraktı.”**

Allah tarafından emredilen güzel muâşeretin bir başka göstergesi de hanımda bulunan kötü meziyetlere bakıldığı gibi iyi meziyetlere de bakılmasıdır. Zira kâmil bir insan yoktur. Kimi kocalar vardır ki sadece kötü yönler üzerinde durur. Fiziki yapısında, ahlakında ve tabiatında bazı kusurlar bulunabilir. Fakat namuslu, iffetli, şerefli, temiz ve itaatkârdır. Bu türden özelliklerini görmezden gelip hatalarını öne çıkartmak hüsnü muâşeret, insaf ve adalet değildir.

Sevgili Peygamberimiz (sav) süslenir ve eşleri için koku sürerdi. Hz. Âişe (ranha) şöyle diyor: **“Başının saç ayırımındaki kokunun, pırıl pırıl yandığını hâlâ görür gibiyim.”** Rasûlullah (sav) evine girdiği zaman ne ile başlardı diye sorulduğunda şöyle cevap vermiştir: **Misvak ile. Zira Nebi (sav) yediği yemeğin kokusunu hanımlarının hissetmesini istemezdi.**

Evlilik hayatında olması gereken hususlardan birisi de hanımı ile oynaşmaktır. Rivayet edildiğine göre Ali b. Ebi Talib (ra) bir gün hanımı, Rasûlullah (sav)'in kızı Fatıma'nın yanına girdiğinde misvak ile dişlerini fırçaladığını gördü. Misvağı kıskanmış gibi elinden kaptı ve kızgın bir ifadeyle misvağa bakarak şöyle dedi:

Ey misvak ağacı dişini kökünden söktün

Gizlenmekte olan misvak ağacı seni gördüm

Savaşçı olsaydın elbette seni öldürürdüm

Senden başka hiçbir kimse benden kaçamadı

Bir eş olarak Efendimiz Muhammed (sav) işte budur. Hanımlarına yönelik muamelelerinden ve ahlakından bir kesittir bunlar. Hiç şüphesiz ki eşlerin en faziletlisidir o. Peygamberimizin ve değerli sahabesinin hayatına ait aile saadetinin evlilik hayatının örnekleri bunlardır. Günümüz Müslümanları olarak bizlere düşen görev ise ilk Müslümanların bağlı kaldıkları bu esaslara bağlanmaktır. Onlar bizler için kahramanlar çıkarttılar, İslam'ı taşıdılar ve sancağını yücelttiler. Allah'ın izniyle Muhammed (sav)'in Ümmeti, Allah ve Rasulünün emirlerine bağlanmak suretiyle İslâm'ın izzetini yeniden kazandıracak kahramanlar çıkartacaktır. Rasûl (sav) ve ashabının örnek alındığı mutlu, huzurlu ve merhamet dolu bir evlilik hayatına doğru. Dünyada bununla nimetlenmeye, ahirette de buna göre sevap elde etmeye çağırıyoruz sizleri; ey Müslümanlar.

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin

Marya el-Kıbtıyye